

О.В. Самохвалова, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

С.Г. Олійник, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.В. Степанькова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ»

Основною тенденцією сьогодення є стрімка зміна оточуючого світу, його глобалізація та інформатизація. У сучасних соціально-економічних умовах основними складовими конкурентоспроможного та успішного фахівця є володіння професійно важливими компетенціями, готовність приймати креативні й нестандартні рішення, пристосованість до постійних змін, здатність до особистого самовдосконалення й самореалізації. З огляду на це у навчальному процесі суттєво зростає роль самостійної роботи студентів як важливого елементу особистісно-орієнтованого підходу до навчання. Переорієнтація навчальних планів на зменшення частки аудиторного часу в загальному обсязі навчального навантаження вимагає перегляду змісту самостійної роботи й підходів до її організації.

Однією з важливіших складових навчання студентів у закладі вищої освіти є освоєння методології науково-дослідної роботи, що досягається під час вивчення дисципліни «Науково-дослідна робота студентів» рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 181 «Харчові технології» (спеціалізація «Технологія хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчоконцентратів»). Метою викладання дисципліни є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок ефективного використання методів постановки і вирішення дослідницьких завдань для удосконалення та створення технологій хлібопекарських, кондитерських, макаронних виробів та харчоконцентратів.

Навчальною програмою цієї дисципліни не передбачено лекційного матеріалу, вона містить у собі органічно поєднані аудиторний лабораторний практикум та самостійну роботу студентів. Під час виконання лабораторних робіт студенти набувають необхідних знань та вмінь, пов'язаних з плануванням та проведенням наукових досліджень, опрацюванням та інтерпретацією отриманих експериментальних даних та формулюванням висновків, наданням рекомендацій щодо впровадження результатів науково-дослідної роботи у виробництво, їх апробацією у вигляді наукових публікацій, доповідей, презентацій.

Виключно важливу роль у досягненні мети викладання дисципліни відіграє самостійна робота студентів, на яку за відсутності лекційних годин зміщується «центр тяжіння» в опануванні більшості теоретичного матеріалу за темами лабораторних робіт. У години самостійної роботи студенти також здійснюють пошук та опрацювання літературних джерел за темою НДР, виконують власні дослідження, готують наукові публікації, доповіді на студентські наукові конференції, звіти за темою НДР.

Отриманий за роки викладання дисципліни досвід свідчить, що успішне виконання значного обсягу таких різнопланових завдань досягається за ефективною організації студентської самостійної роботи й створення атмосфери співробітництва між викладачами і студентами. Самостійна робота повинна бути добре спланована та цікава, тоді студент матиме достатню мотивацію для її виконання. Завданням викладача при цьому є управління пізнавальною активністю студентів, змістовний аналіз досягнень, контроль і оцінювання результатів навчання.

Під час постановки завдань для самостійної роботи викладач чітко окреслює зі студентами такі питання:

- зміст та обсяг завдань та етапи їх виконання;
- чіткі рекомендації до кожного самостійного опрацювання навчального матеріалу;
- труднощі, які можуть виникнути у процесі самостійної роботи та алгоритми їх усунення;
- форма подачі виконаної самостійної роботи;
- підсумковий аналіз та оцінка самостійної роботи.

Така організація самостійної роботи особливо важливою є для студентів заочної форми навчання, які більшу частину завдань виконують дистанційно.

Підвищенню результативності самостійної роботи сприяє широке застосування студентами інформаційно-комунікаційних технологій для одержання найновішої навчальної та наукової інформації (вітчизняні та закордонні навчальні ресурси, наукові видання, майстер-класи провідних фахівців галузі тощо), а також для отримання дистанційних консультацій викладача (Skype-конференції) та перевірки й контролю виконання завдань (хмарні сервіси Google) тощо.

Таким чином, використання сучасних підходів до організації самостійної роботи студентів сприяє підвищенню ефективності вивчення дисципліни «Науково-дослідна робота студентів».